

Latvijā piemēroto laba lauksaimniecības un
vides stāvokļa nosacījumu
un
klimatam un videi labvēlīgas
lauksaimniecības prakses (zaļināšanas)
prasību novērtējums un priekšlikumu
sagatavošana

Darba uzdevums

Saturs

1. Situācijas apraksts.....	2
2. Darba uzdevuma izpilde	3
2.1. Normatīvais ietvars un citi dokumenti kas jāņem vērā veicot darba uzdevumu:	3
2.2. Specifiskie darba uzdevumi un novērtēšanas saturs.....	3
2.3. Laika grafiks un interaktīvās procedūras.....	5
2.4. Ziņojumi	5

1. Situācijas apraksts

Darba uzdevuma objekts ir **Latvijā piemēroto laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumu un klimatam un videi labvēlīgas lauksaimniecības prakses (zaļināšanas) prasību novērtējums un priekšlikumu sagatavošana**

Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) ietvaros lauksaimnieki var saņemt tiešos maksājumus un Lauku attīstības plāna platībmaksājumus, ja tiek ievēroti laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi (LLVN).

LLVN ir Eiropas Savienības likumdošanā noteikts prasību kopums, kura nodrošināšanai dalībvalstīm ir pienākums ieviest minimālus nosacījumus atbilstoši nacionālajām vajadzībām, ņemot vērā reģionam raksturīgās īpašības, tostarp augsnes un klimatiskos apstākļus, esošās lauksaimniecības sistēmas, zemes izmantošanu, augseku, lauksaimniecības praksi un lauksaimniecības struktūras. LLVN ir jāievēro visās lauksaimniecības platībās, tostarp arī uz zemes, ko vairs neizmanto ražošanai. To mērķis ir nodrošināt lauksaimniecības zemes uzturēšanu un sakopšanu, augsnes un tās struktūras saglabāšanu un ilgtspējību, vides un ainavas elementu saglabāšanu un aizsardzību, ūdens resursu saglabāšanu un pārvaldību. Katrā plānošanas periodā veicot izmaiņas KLP ir nedaudz mainīts arī LLVN prasību kopums.

Palielinoties sabiedrības prasībām par videi un klimatam draudzīgākas KLP piemērošanu, 2013.gadā tik ieviests jauns atbalsts par klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības prakses ievērošanu jeb zaļināšana.

Zaļināšanas atbalstu saņem lauksaimnieki, kuri uztur lauksaimniecības praksi, kas palīdz sasniegt mērķus vides un klimata jomā. Ar zaļināšanas palīdzību ES atlīdzina lauksaimniekiem par dabas resursu saglabāšanu un sabiedrisko labumu nodrošināšanu, kas ir ieguvums sabiedrībai, kas netiek atspoguļots tirgus cenās. Dalībvalstīm 30% no ienākumu atbalsta jāpiešķir zaļināšanai, kas ietver 3 pasākumu kopumu:

- Kultūraugu dažādošana;
- Ilggadīgo zālāju saglabāšana;
- Ekoloģiski nozīmīgas platības izveidošana.

Tomēr, Eiropas Komisija izvirza ar vien jaunus un ambiciozākus vides un klimata mērķus, tāpēc 2021.-2027.gada plānošanas periodā tiek mainīts LLVN prasību kopums, tajā iekļaujot daļu no zaļināšanas prasībām. Jaunais LLVN prasību kopums būs jāpiemēro KLP Stratēģiskā Plāna ietvaros un dalībvalstīm, izstrādājot jaunus atbalsta pasākumus eko-shēmu vai agrovīdes ietvaros, ir jāņem vērā, ka šie jaunie pasākumi drīkst sniegt atbalstu tikai par praksēm, kas pārsniedz LLVN.

2. Darba uzdevuma izpilde

2.1. Normatīvais ietvars un citi dokumenti kas jāņem vērā veicot darba uzdevumu:

2.1.1. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas projekta Nr.COM (2018) 392 ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013:

12.panta 1.punktu “Dalībvalstis nodrošina to, lai visās lauksaimniecības platībās, tostarp zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, saglabātos labs lauksaimnieciskais un vidiskais stāvoklis. Dalībvalstis, ievērojot III pielikumā minēto standartu galvenos mērķus, un ņemot vērā raksturīgās attiecīgo platību īpašības – tostarp augsnes un klimatiskos apstākļus, esošās lauksaimniecības sistēmas, zemes izmantojumu, augseku, lauksaimniecības praksi un saimniecību struktūru –, valsts vai reģiona līmenī nosaka minimālos standartus, kurus piemēro ar labu zemes lauksaimniecisko un vidisko stāvokli saistītā atbalsta saņēmējiem”;

12.panta 2.punktu “Attiecībā uz III pielikumā izklāstītajiem galvenajiem mērķiem un ar tiem saistītajiem standartiem dalībvalstis var noteikt savus papildu standartus. Tomēr dalībvalstis minimālos standartus nosaka tikai tādiem galvenajiem mērķiem, kas izklāstīti III pielikumā”;

III pielikumu.

2.2. Specifiskie darba uzdevumi un novērtēšanas saturs

2.2.1. Darba uzdevuma veikšana:

Darba uzdevums veicams saskaņā ar ES un nacionālajām prasībām, vadlīnijām un kritērijiem.

Sākotnējā darba uzdevuma īstenošanas gaitā abpusēji vienojoties var tikt izvirzīti papildus darba uzdevumi, īpaši saistībā ar iespējamām izmaiņām EK īstenošanas aktu un Vadlīniju dokumentu projektos, kuri vēl tiks apstiprināti.

Veicamie uzdevumi:

2.1.1. Novērtēt esošo (2015. -2020.gadā) laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumu un zaļināšanas prasību nozīmi un efektivitāti;

2.1.2. Izpētīt piemērotos laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus un zaļināšanas prasības Baltijas jūras reģiona valstīs;

2.1.3. Sagatavot priekšlikumus jaunā plānošanas perioda laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem, iekļaujot tajos Latvijas apstākļiem nozīmīgākās zaļināšanas prasības;

2.1.4. Sagatavot priekšlikumus par piemērotāko zaļināšanas praksi iekļaušanu ekoshēmu un/vai agrovīdes pasākumos, ņemot vērā KLP 2021.-2027.gada vides un klimatiskos mērķus.

2.2.2. Novērtēšanas eksperti

Darba uzdevums tiek īstenots AREI Bioekonomikas nodaļā, darba procesā iesaistot pastāvīgos daļas ekspertus un piesaistot ārējos ekspertus pēc vajadzības, lai nodrošinātu novērtēšanas izpildi Darba uzdevumā noteiktajā apjomā, termiņos un pasūtītājam pieņemamā kvalitātē, ko apliecina darba izpildes Pieņemšanas – Nodošanas akti.

Novērtētājs informē Pasūtītāju par pakalpojuma ietvaros piesaistīto ekspertu kvalifikācijas atbilstību prasībām, pārstāvēto jomu un to plānoto un paveikto ieguldījumu Darba uzdevuma izpildē.

2.2.3. Vadošais eksperts

Novērtētājs nodrošina atbilstošas kvalifikācijas un kompetences Vadošā eksperta piesaisti – augstākā izglītība vismaz maģistra līmenī, pieredze novērtēšanas pasākumu/projektu vadībā, ir zināšanas par novērtēšanas metodēm, ES atbalsta pasākumiem un to ieviešanu Latvijā lauksaimniecībā un lauku attīstībā, labas angļu un latviešu valodas prasmes. Vadošai ekspertam koordinē novērtēšanas ekspertu darbību.

2.2.4. Novērtēšanas eksperti

Novērtētājs nodrošina vismaz viena atbilstošas kvalifikācijas un kompetences – augstākā izglītība vismaz maģistra līmenī, vismaz 5 gadu darba pieredze konkrētajā jomā, labas latviešu valodas prasmes un angļu valodas zināšanas uzdevuma izpildei nepieciešamā līmenī – daļēja vai pilna laika eksperta piesaistīšanu katrā no sekojošām jomām Līgumā noteiktā finansējuma ietvaros:

- Agronomija
- Vide un klimats

2.2.5. Novērtēšanas laikā izmantojamās metodes

Novērtētājam jāizmanto labi zināmas, reprezentatīvas un uz „labu praksi” balstītas novērtēšanas metodes, ieteicams izmantot tos datus, kas jau ir pieejami. Izvēlētās metodes ir jāsaprot ar Vadošu iestādi. Pielietotās metodes jāapraksta Uzdevuma Gala ziņojumā.

Darba uzdevuma veikšanā var tikt izmantotas kvalitatīvās un kvantitatīvās vērtēšanas metodes:

- Kvantitatīvā vērtēšanas procesā pielietojamās metodes - pieejamās statistiskās informācijas strukturēšana, eksperta pieņēmumi, izlases kopas veidošana, salīdzināšanas, analīzes un sintēzes, u.c;
- Kvalitatīvā vērtēšanas procesā - pieejamās informācijas/materiālu apkopošana, strukturēšana, analīze un informācijas sintēze, aptauju veikšana u.c.

2.3. Laika grafiks un interaktīvās procedūras

Pasākums	Termiņš
Pakalpojuma uzsākšana	15.06.2020.
Starppārskata sagatavošana, iesniegšana un prezentēšana Pasūtītājam ne mazākā apjomā kā saskaņā ar darba uzdevuma 2.1.1. minēto un sākotnējiem ieteikumiem 2.1.3. punktā minētajam darba uzdevumam	31.08.2020.
Starppārskata izskatīšana	30 dienas no starppārskata saņemšanas.
Gala pārskata projekta sagatavošana un prezentēšana, vienošanās par gala pārskata saturu	30.11.2020.
Gala ziņojums	15.12.2020.

2.4. Ziņojumi

Līguma izpildes laikā Pakalpojuma sniedzējam ir jā sagatavo un Pasūtītājam jā iesniedz sekojoši ziņojumi, kuros iekļautais informācijas apjoms raksturo Darba plāna īstenošanu:

- **Starppārskats** – iekļauj 2.1.1. un 2.1.3. punktā minētos darba uzdevuma rezultātus, to pēc iespējas strukturējot atbilstoši Gala ziņojuma saturam, iekļauj informāciju par piesaistītajiem ekspertiem pakalpojuma izpildē, plānotajām metodēm un provizorisko laika grafiku;
- **Gala pārskata projekts** – iekļauj 2.1. punktā minēto darba uzdevuma rezultātus, sagatavojot prezentāciju un gala pārskata projekta saturu, to pēc iespējas strukturējot atbilstoši Gala ziņojuma saturam;
- **Gala ziņojums**, kas ir Darba uzdevuma procesa rezultāts.

Starppārskats, Gala pārskata projekts jā iesniedz Zemkopības ministrijā A4 papīra formātā vienā eksemplārā latviešu valodā, kā arī elektroniskā formā –latviešu valodā :

- Starppārskats līdz 31.08.2020.
- Gala pārskata projekts līdz 30.11.2020.
- Gala ziņojums līdz 15.12.2020.

2.5. Gala ziņojumu iesniegšana un apstiprināšana

Pakalpojuma rezultātā tiek sagatavots un iesniegts Pasūtītājam (Līgumā norādītajai kontaktpersonai) Darba uzdevuma Gala ziņojums.

Gala ziņojums jā iesniedz Zemkopības ministrijā (Līgumā norādītajai kontaktpersonai) 1 eksemplārā A4 papīra formā latviešu valodā, kā arī viens eksemplārs ierakstīts elektroniskā formā – zibatmiņā, līdz 2020. gada 15.decembrim Eksemplārs papīra formā jā iesniedz caurauklots: aizmugures daļā caurauklojot norādīt lapaspušu skaitu, parakstīt, apzīmogat, priekšējā daļā norādīt iesniegšanas datumu, parakstīt, apzīmogat.